

Nr 142.

Av herr **Frändén**, om bibehållande av tjänstbrevsrätten för hushållningssällskapen m. fl.

I årets statsverksproposition har under sjätte huvudtiteln föreslagits, att tjänstbrevsrätten för bland andra hushållningssällskapen, direktio-
ner och styresmän för lasarett samt tuberkulossjukvårdsanstalter, å vilka tuberkulossjukvårdsstadgan äger tillämpning, måtte upphöra. Därigenom sparas för statskassan belopp av i runt tal respektive Kr. 130,369:—, 70,700:— och 14,157:— eller sammanlagt 215,226 kronor enligt i kungl. proposition intagen uppgift.

Det är givetvis riktigt och tacknämligt, att vederbörande departements-
chef i sådana depressionstider som de nuvarande söker på allt sätt be-
gränsa statsutgifterna, men därvidlag måste man dock göra den reserva-
tionen, att sådan utgiftsminskning ej är berättigad, då den ernås på be-
kostnad av sådana allmänna institutioner, som därigenom få sina om-
kostnader avsevärt ökade, och vilka tillika redan förut äro i utgiftshän-
seende så hårt belastade, att de i stället borde beredas lindring i fråga
om sina omkostnader.

Vad först hushållningssällskapen beträffar, så äro dessa i fråga om
sina inkomster beroende dels av de anslag, som de erhålla från statens
och landstingens sida och dels av de ledamotsavgifter som de uppbära
av sina medlemmar. Beträffande statsbidragen har i årets statsverks-
proposition ingen ökning ägt rum, som kan anses utgöra kompensation
för mistningen av tjänstbrevsrätten. Vad så angår landstingens bidrag,
så går det åtminstone i Norrland numera så till, att hushållningssällska-
pen årligen ingå med framställning om att få bristerna i sina stater
täckta av landstingen, vilka framställningar i regel bruka bifallas. Den
utgiftsökning för hushållningssällskapen, som genom borttagandet av
tjänstbrevsrätten skulle uppkomma, bleve sålunda med fortsatt tillämp-
ning av denna vedertagna praxis en indirekt belastning av vederbörande
landstings budget.

En ökning av hushållningssällskapens ledamotsavgifter anses nämli-
gen för närvarande utesluten i betraktande därav, att majoriteten av

sällskapens medlemmar ju utgöras av jordbrukare, vilkas i allmänhet svaga ekonomi i denna tid är allmänt känd och omvitnad, varför en ökning av dessa ledamotsavgifter antagligen skulle medföra en sådan minskning av numerären anslutna medlemmar, att därigenom ingen inkomstökning skulle för sällskapen uppkomma, alldeles fränsett den omständigheten, att en minskad anslutning till sällskapen även måste medföra ett minskat intresse för dessas gagnande verksamhet. Ej heller kan från näringsssynpunkt anses önskvärt, att sällskapen genom en inskränkning i denna sin verksamhet söka nedbringa sin utgiftsstat särskilt med tanke på nu rådande depression, vilken i stället borde vara ägnad att stimulera hushållningssällskapen till en vidgad upplysningsverksamhet.

Mistningen av tjänstebrevsrätten för lasarett och tuberkulosvårdsanstalter medför en direkt ökning av landstingens utgifter med därav föranledda höjda landstingsskatter. Detta innebär även ett uppgivande av den hittills tillämpade principen, att alltmera överflytta landstingsutgifterna på den större skatteenheten, staten, vilken princip i stort sett måste anses riktig, då man tager hänsyn till den olikhet mellan landstingens ekonomiska bärkraft, som alltjämt förefinnes och vilken haft till följd en stor ojämnhet i fråga om landstingsskatten i skilda delar av vårt vidsträckta land.

Det är ej motionären okänt, att tjänstebrevsrätten av nu nämnda institutioner torde i viss utsträckning hava missbrukats såtillvida, att skrymmande och tunga försändelser understundom inlämnats till postbefordran. Vi vilja ingalunda försvara ett sådant handlingssätt och hålla i stället före det lämpliga uti, att restriktioner härutinnan måtte föreskrivas, som omöjliggör ett dylikt missbruk av den s. k. tjänstebrevsrätten. Det kunde exempelvis stipuleras, att tjänstepaket ej få överstiga en vikt av exempelvis 20 kilogram.

I sammanhang härmed kan omnämnas den automatiska stegring i postverkets inkomster, som från och med innevarande år inträder därigenom att skoldistriktens nya skolstyrelser ej hava tjänstebrevsrätt, vilket däremot de gamla skolråden, i vilka församlingens pastor var självskriven ordförande, genom denne åtnjöto. Hur stor denna stegring blir, undandrager sig motionärens säkra bedömande, men torde densamma nog kunna skattas till ett så avsevärt belopp, att det svarar mot den besparing i statsbudgetens utgiftssumma, som departementschefen avsett vinna genom att borttaga det fria postportet för de institutioner, som denna motion berör.

Med stöd av det sagda tillåter jag mig härmed föreslå,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om tjänstebrevsrättens borttagande för hushållningssällskapen, deras utskott och tjänstemän, ävensom hushållnings-

sällskapens ombudsmöten och deras förvaltningsutskott, för direktioner eller styresmän för lasarett samt för under landsting stående tuberkulossjukvårdsanstalter, å vilka tuberkulossjukvårdsstadgan äger tillämpning.

Stockholm den 22 januari 1932.

A. O. Frändén.
